

10. 11. 2005

ID: 36898

Splatnost mzdy

Není-li splatnost mzdy určena konkrétním dnem, nýbrž obdobím vyznačujícím se svým počátkem a koncem, s tím, že maximální lhůtu pro splatnost mzdy, na kterou zaměstnanci za vykonanou práci vznikl nárok, stanovil zákon v délce jednoho (následujícího) kalendářního měsíce; mzda je tak splatná po celou tuto dobu. Uplynutím splatnosti mzdy, jež přísluší zaměstnanci za vykonanou práci, je proto uplynutí posledního dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž nárok na výplatu mzdy vznikl; okolnost, že zaměstnavatel stanovil svým jednostranným opatřením termín, kdy bude mzda na pracovišti vyplácena, tedy není pro posouzení splatnosti mzdy významná.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 2324/2002, ze dne 29.1.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce České republiky - Finančního úřadu O., proti žalované Č. o. b. a.s., o 3,716.718,77 Kč, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 30 C 97/2000, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29.7.2002, č.j. 20 Co 287/2002-39, tak, že dovolání zamítl.

Z odůvodnění :

Odvolací soud změnil rozsudek, jímž soud prvního stupně vyhověl tzv. poddlužnické žalobě a uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 3,716.718,77 Kč. Posuzuje postup při provádění daňové exekuce nařízené žalobcem dospěl k závěru, že žalovaná neporušila povinnosti poddlužníka, jež jí byly uloženy ustanoveními § 303 a násl. občanského soudního řádu v tehdejší znění, a nepochybila ani co do důsledků prohlášení v daňové exekuci povinného, jež vůči ní učinil (§ 317 odst. 3 téhož předpisu). Spornou otázku, zda podle tohoto ustanovení měla být povinnému uvolněna částka v tomto prohlášení uvedená (7,667.995,- Kč) či nikoli, vyřešil odvolací soud ve prospěch postupu žalované, neboť - podle jeho názoru - „výplatním obdobím nejbližším dni, kdy jí bylo doručeno nařízení výkonu rozhodnutí“ bylo období (již) měsíce července 1998, a na tom nemění nic to, že oprávněný (žalobce) následně přikázal uvolnit peněžní prostředky další „na výplaty mezd za měsíc srpen 1998“ (v důsledku čehož pak nemohla být z účtu povinného vymožena celá exekovaná částka). Jestliže exekuční příkaz byl žalované doručen dne 24.8.1998, uvedl odvolací soud, byl nejbližším výplatním obdobím ve smyslu tehdy účinného § 317 odst. 3 občanského soudního řádu (a v souladu s prohlášením povinného) červenec 1998 proto, že podle § 119 odst. 1 zák. práce se mzdy vyplácejí měsíčně pozadu; srpen 1998 k uvedenému datu „dosud nebyl ukončen“, a proto splatnost mzdy za tento měsíc nastat nemohla.

Žalobce (za něhož jedná pověřený zaměstnanec s právnickým vzděláním) ve včasné dovolání namítl, že rozsudek odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Odvolací soud podle jeho názoru nesprávně vyložil pojem „výplatní období“, neboť ustanovení § 119 odst. 1 zák. práce zde použít nelze; upravuje totiž „splatnost mzdy a náhrady mzdy“, což jsou právní pojmy odlišné. I kdyby bylo možné vycházet z této pojmové záměny, muselo být zřejmé, že dne 24.8.1998 (kdy byl žalované doručen exekuční příkaz) uplynula i „lhůta výplatního termínu, stanovená pro splatnost mzdy za výplatní období měsíce července 1998“, a ani „z tohoto důvodu nebylo právo se domnívat“, že uplynulé výplatní období by mohlo být výplatním obdobím nejbližším, jak ustanovení § 317 odst. 3 občanského soudního řádu požadovalo. Nesprávnost právního názoru odvolacího soudu dovozuje dovolatel i z následné právní úpravy, jež v § 304a odst. 1 (aktuálně účinného) občanského soudního řádu nahradila pojem nejbližšího „výplatního období“ pojmem nejbližšího „výplatního termínu“; ani v tomto případě by nemohlo jít o výplatu mezd za měsíc červenec, neboť ta byla splatná před doručením exekučního příkazu, již dne 13.8.1998.

Jelikož rozhodnutí obou soudů bylo vydáno po 1.1.2001, projednal Nejvyšší soud dovolání podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu, ve znění zákona č. [30/2000](#) Sb. (dále jen „o.s.ř.“), tj. ve znění účinném od 1.1.2001 (srov. bod 17. části dvanácté, hlavy I, zákona č. [30/2000](#) Sb.).

Dovolání je v dané věci přípustné (§ 236 odst. 1 o.s.ř.), jelikož směřuje proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo

změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé (§ 237 odst. 1 písm. a/ o.s.ř.), a dovolatel uplatnil i způsobilý dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b/ o.s.ř. Jím je dovolací soud vázán (§ 242 odst. 3, věta první, o.s.ř.), a poněvadž vady vyjmenované v § 242 odst. 3, větě druhé, o.s.ř., k nimž dovolací soud přihlíží aniž byly namítány, se z obsahu spisu nepodávají, je předmětem dovolacího přezkumu výklad ustanovení § 317 odst. 3 o.s.ř., ve znění účinném do 1.1.2001, který v dané věci podal odvolací soud a dovolatel v dovolání napadl.

Podle § 241a odst. 2 písm. b/ o.s.ř. lze dovolání podat též z toho důvodu, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Právní posouzení je nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu - sice správně určenou - nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Z hlediska skutkového bylo v projednávané věci soudy zjištěno (správnost těchto zjištění zpochybněna nebyla), že žalovaná dne 24.8.1998 převzala exekuční příkaz (vydaný žalobcem dne 24.8.1998) „na přikázání pohledávky na peněžní prostředky dlužníků na účtech vedených u bank podle § 73 odst. 6 písm. a/ zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů“, proti daňovému dlužníku pro částku 6,007.032,- Kč, a na jeho základě zablokovala téhož dne peněžní prostředky na účtech, jež pro něho vedla. Dne 26.8. a 27.8. byla žalované doručena podání daňového dlužníka (exekučně povinného), učiněná podle § 317 odst. 3, ve znění účinném do 1.1.2001, obsahující prohlášení, že částky 75.723,- Kč a 7,601.872,- Kč mají být použity k výplatě mezd zaměstnanců „za měsíc červenec 1998“. Na tomto základě žalovaná v týchž dnech uvolnila z účtu povinného celkovou částku 7,677.595,- Kč „na mzdy za červenec 1998“; dne 16.9. jí bylo doručeno rozhodnutí žalobce ze dne 14.9.1998, jímž (coby správce daně) rozhodl „o uvolnění peněžních prostředků pro výplatu mezd zaměstnanců“ v celkové výši 6,660.257,- Kč, s výslovným určením mezd „za měsíc srpen 1998“, a dne 17.9.1998 žalovaná převzala vyznění o nabytí právní moci exekučního příkazu.

Daňovou exekuci provádí správce daně vydáním exekučního příkazu (§ 73 odst. 6 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění do 30.6.2000). Vydá-li správce daně exekuční příkaz na přikázání pohledávky na peněžní prostředky daňových dlužníků na účtech vedených u bank, použije se pro výkon této exekuce přiměřeně občanský soudní řád (§ 73 odst. 7, věta první, téhož předpisu), tedy zejména ustanovení § 303 až 311, § 317 odst. 3 o.s.ř., ve znění účinném do 1.1.2001.

Ustanovení § 311 o.s.ř., ve znění účinném do 1.1.2001, vyslovilo, že nepostupoval-li peněžní ústav při výkonu rozhodnutí řádně („tak, jak mu to ukládají ustanovení § 305, 308 a 309“), může se oprávněný domáhat, a to i tehdy, když už na účtu povinného není dostatek prostředků, aby mu peněžní ústav zaplatil částku, na kterou by měl právo, kdyby peněžní ústav postupoval správně.

Podle § 317 odst. 3 tohoto předpisu platilo, že výkon rozhodnutí odepsáním z účtu u peněžního ústavu nepodléháji prostředky na účtu, které výslovným prohlášením povinného jsou určeny pro výplatu mezd jeho zaměstnanců pro výplatní období nejbližší dni, kdy peněžnímu ústavu bylo doručeno nařízení výkonu rozhodnutí.

Tímto prohlášením povinného byl peněžní ústav vázán; podmínkou bylo, že je odtud zjevné, že má být z výkonu rozhodnutí vyloučena pouze částka, jež odpovídá mzdovým nárokům zaměstnanců za jedno výplatní období, a to období nejbližší dni, kdy peněžnímu ústavu bylo doručeno rozhodnutí o nařízení výkonu rozhodnutí; proto pouze do nejbližšího výplatního období mohl povinný tohoto práva využít.

Co se rozumí „nejbližším výplatním obdobím“, nelze než hledat v předpisech pracovněprávních; oba jinak rozhodné předpisy - viz výše - výklad tohoto pojmu nepodávají.

Zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce, v rozhodném znění, pojem „výplatní období“ nepoužíval; ustanovení § 119, jež upravovalo „splatnost mzdy“, vyloučil z použití (pro dotčené právní poměry) § 22 zákona č. 1/1992 Sb., o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výděлку, ve znění účinném do 1.1.2001.

Tento zákon v § 10 stanovil, že mzda je splatná pozadu za měsíční období, a to nejpozději v následujícím kalendářním měsíci, pokud nebylo v pracovní smlouvě nebo v kolektivní smlouvě dohodnuto jinak.

Odtud se podává, není-li splatnost mzdy určena konkrétním dnem, nýbrž obdobím vyznačujícím se svým počátkem a koncem, že maximální lhůtu pro splatnost mzdy, na kterou zaměstnanci za vykonanou práci vznikl nárok, stanovil zákon v délce jednoho (následujícího) kalendářního měsíce; mzda je tak - logicky - splatná po celou tuto dobu.

Uplynutím splatnosti mzdy, jež přísluší zaměstnanci za vykonanou práci, je proto uplynutí posledního dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž nárok na výplatu mzdy vznikl; okolnost, že zaměstnavatel stanovil svým jednostranným opatřením termín, kdy bude mzda na pracovišti vyplácena, tedy není pro posouzení splatnosti mzdy významná (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 14.5.2002, sp. zn. 21 Cdo 1473/2001, uveřejněný v časopise Soudní judikatura pod č. 154/2002).

Součástí skutkových zjištění (jakož i tvrzení dovolatele) není okolnost, že splatnost mzdy byla mezi povinným (daňovým dlužníkem) a jeho zaměstnanci relevantně dohodnuta jinak (v kolektivní smlouvě nebo v jednotlivých pracovních smlouvách); „výplatní termín“ (den stanovený pro výplatu mzdy - srov. § 11 odst. 2 zákona č. 1/1992 Sb.) stanovený povinným na 13. den následujícího měsíce, na který poukazuje dovolatel, je zde - jak uvedeno - nerozhodný.

Mzda příslušející zaměstnancům povinného za červenec 1998 byla tedy splatná až do konce srpna 1998 (bez ohledu na povinným určený „výplatní termín“ dne 13.8.1998); byla-li žalované dne 26.8. a 27.8.1998 doručena prohlášení povinného (daňového dlužníka) podle § 317 odst. 3 o.s.ř., v tehdejší znění, je „nejbližší výplatní období“ ve smyslu tohoto ustanovení nutno vztáhnout právě k těm mzdovým nárokům, jež byly aktuálně splatné, tzn. k mzdovým nárokům příslušejícím jeho zaměstnancům za měsíc červenec roku 1998.

Spojení „nejbližšího výplatního období“ s dovozenou „(nejbližší) splatností“ mezd u povinného odpovídá i účelu vykládaného ustanovení § 317 odst. 3 o.s.ř., v tehdejší znění (viz nyní § 304a o.s.ř., ve znění účinném po 1.1.2001), aby mzdové nároky zaměstnanců nebyly náhle, bez následné možnosti zaměstnavatele zjednat nápravu, ohroženy.

Jestliže tedy povinný v tomto prohlášení žádal o uvolnění mzdových prostředků (z exekuce) právě pro účely výplaty mezd za měsíc červenec 1998, nelze žalované vytýkat, že se jím cítila být vázána.

Stojí za to zaznamenat, že finální nedostatek peněžních prostředků na postiženém účtu - posuzováno z objektivního hlediska - nebyl výrazem jen uvolnění peněžních prostředků na základě dovolatelem kritizovaného prohlášení povinného, nýbrž též pozdějšího opatření samotného dovolatele, jmenovitě jeho rozhodnutí ze dne 14.9.1998, jímž přikázal uvolnit z postiženého účtu peněžní prostředky s účelovým určením výplaty mezd „za měsíc srpen 1998“. Otázku, zda se tomuto opatření měla žalovaná podrobit či nikoli, dovolatel dovoláním neotevřel, protože zůstala mimo rámec posouzení věci dovolacím soudem.

Správnost závěru odvolacího soudu, že žalovaná v daňové exekuci neporušila zákonem jí uložené povinnosti, se tedy dovolateli zpochybnit nepodařilo. V mezích dovoláním založeného přezkumu je rozsudek odvolacího soudu správný (§ 243b odst. 2 o.s.ř.), a Nejvyšší soud proto podle téhož ustanovení dovolání zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)